

MAÇ

Jack London

Çeviri: Giray Kemer

© KARAKARGA YAYINLARI 259

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

MAÇ

Jack London

Özgün Adı: The Game

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Editör: Seçil Epik

Çeviri: Giray Kemer

Kapak Tasarımı: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Ocak 2020

ISBN: 978-605-7865-57-1

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumaloğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Şişli / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakargayayinlari

 [karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

Önsöz

Mürekkep yalamış insanların boks sevgisi her zaman sorgulanmış, garipsenmiş, yadırganmış hatta küçümsenmiştir.

Öyle ya, bu vahşeti, bu spor bile olmayan barbarlığı sevmek ince zevkleri, edebi beğenileri olan birinin üzerinde eni konu eğreti durmaktadır.

Yine de bu durumun kendi içindeki paradoksu da ancak edebiyatla çözülebilir.

Boksa dair yazılmış en iyi metinlerden biri olan *Ruh ve Beden*'i* kaleme alan, aslen bir sosyoloji profesörü olan Loïc Wacquant tezini yazmak için girdiği Chicago gettolarında barınabilmek, durumunun salt akademik merak olmadığını anlatabilmek ve kendini kabul ettirmek için mecburen başladığı sonrasında da asla kopmadığı bu “oyun”a dair şöyle diyor:

“Çünkü boks yaparken kendini korursun. Dışarıdan, kendinden... Artık adil olmadığını düşünemeyecek kadar alıştığın, usandırdığın bir hayatı anlık bir paranteze alırsın.

...

Evet boks şiddettir. Öngörülemeyen, maruz kalınan ve korkulan şiddet değil, kontrollü, razı, planlı, iradi ve içsel, bir şekilde ehlileştirilmiş bir şiddettir.”

* *Ruh ve Beden-Acemi Bir Boksörün Defterleri*, Loïc Wacquant, Çeviren: Nazlı Ökten, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi

Tüm bunları söylemek için bilenmiş bir kaleme, yetiştirilmiş kişiliğe, derin okumalara, akademik bir geçmişe ihtiyaç duymak gerekebilir ama hocanın bahsettiği hissi bilmek için bir kereliğine torbaya vurmak, yalnızca tek bir antrenman maçı yapmak bile yeterli.

Gerisini boks öğretir zaten. Jack London, Hemingway, Arthur Cravan, Loic Wacquant, Norman Mailer, Bukowski gibileri bu hissi sanata çevirip sonsuz bir haz veren cümlelerle anlatabildi. Bazısıysa yalnızca “çok acayip” diyebilirdi. Ağzı burnu kırılrsa da bu “oyun”a devam edişini izah etmeye çalışmak yerine “ne bileyim seviyorum” deyiverdi.

Tamam, Thomas Hobbes’dan örnek veremedi, doğa durumunu tanımlayamadı, varlık felsefesi göndermeleri ya da “Nihayet boks salonu bedensel rutin, macera, erkeklik onuru ve saygınlığın birbirine dolandığı hususi bir duygusal ve duygusal evrene köprü oluşturması bakımından bir gündelik hayatın sıradanlıktan çıkması vektörüdür” gibi tumturaklı tanımlar yapamadı ama “o ringte bir şey” var diyebilirdi.

Çünkü boks barbarlığımızın, karanlık yanımızın izin verilen son aynası olduğu kadar saflığımızın da son kalesidir.

Rakip tam karşında. Şartlar eşit.

Boks sevgisi, *Rıhtımlar Üzerinde* filminde Marlon Brando “biri olabilirdim” dediğinde ya da Jack London Batı Oakland’ın gururu Joe Fleming’in trajik hikâyesini anlattığında gözlerinin dolmasına engel olamamaktır.

O tanıdık hissini içerisinde boksun kenarından köşesinden geçen herkes, muhakkak kendinden bir şeyler bulur.

Çünkü sol kroşe ve sağ direk karı koca gibidir dendiğinde Amerika’da 1920’lerde de Türkiye’de 2020’de de gülersin.

Çünkü orada da burada da salondaki hiyerarşi aşağı yukarı aynıdır. Orada da burada da “içeri girerken gardını indirme!” diye uyarın tecrübeliler vardır. Orada da burada da antrenman maçlarında aklınca “artistlik” yapmaya çalışanlara çaktırmadan haddini bildirme teamülü vardır.

Çünkü bu spor medeniyete ve teknolojiye direniyor. Sonuçta birbirinin gözünün içine bakıp dövüşen iki kişiden bahsediyoruz... Birinin karşısına çıkmak her şeyden önce yürek ister. Sonrası ise “iç organlarla yapılan bir satranç” karşılaşmasıdır.

Zaman değişse, şartlar farklılaşsa da, dünya artık bambaşka bir yer olsa da bir boksörü şampiyon yapan ruh her zaman ve her yerde aynı. Belirleyici olan da hep o olacak. Her zaman ring dövüşçünün meydan okuma arenası; salon ise onların kalıba döküldüğü yer olarak kalacak. Diyetler, koşular, ipler, ağırlıklar ve bin ses arasından ayırt edilen senfoni hiç değişmeyecek. Boksörlerin hızlı solumaları, eldivenlerin torbalara çarpması, zincirlerin şakırtısı, atlama ipinin dört nala ritmi, hız torbasının benzersiz “ra-ta-ta-ta”ları sonsuza kadar -ve iyi ki- dünyanın her yerindeki boksörlerin ruhlarını kardeş kılmaya devam edecek.

Giray Kemer

I

Önlerine serilmiş çeşit çeşit halı vardı. Özellikle hoşlarına giden iki tanesinden gözlerini almasalar da bütçelerini aşacağıının farkında olduklarından pek hevesli görünmemeye çalışıyorlardı.

Mağaza müdürü onlarla bizzat alakadar oluyor, halıları kendisi seçiyor, onlara fikir veriyordu. Kız bunun Joe'nun hatırına olduğunu farkındaydı, zaten yukarı çıkarlarken asansördeki çocuğun ağzının açık kalışı da gözünden kaçmamıştı. Köşe başındaki gençlerin, kendi mahallelerindeki yürüyüşlerinde de insanların ona hayranlık dolu bakışlarını fark etmemek için kör olmak gerekirdi.

Tam bu ilgi sayesinde hatırı sayılır bir indirim koparacaklarını düşünürlerken mağaza müdürüne bir telefon geldi. Adam yanlarından ayrılınca cüzdanlarındaki paradan daha büyük bir sorunları olduğunu hatırladı.

Genevieve sakince fakat inatla -belli ki yakın zamanda başlayan ama bir türlü neticelenmeyen bir tartışmayı devam ettirerek- “Bunun neyini seviyorsun anlamıyorum” dedi.

Joe'nun bir anlığına gölgelenen çocuksu yüzü, hemen ardından şefkatle parladı. Nasıl kendisi gencecik bir kıyza o da

gencecik bir çocuktuktu. İki genç, yeni bir hayatın eşiğinde, birlikte bir hayat kurmaya çalışıyorlar, hatta bir ev kiralayıp halı falan satın alıyorlardı.

“Endişelenmene gerek yok” dedi. “Bu son olacak. En sonuncu.”

Joe kıza gülümsedi, ama kız onun derin nefes alıp verişiyile dudaklarında beliren kararsızlığı gördü. Her kadının erkeği için duyduğu içgüdüsel sahiplenişle, anlamlandıramadığı, yine de onun hayatını bu denli derinden etkileyen şeyden korkuyordu.

“Biliyorsun O’Neil maçı sayesinde annemin evinin son ödemesini kapattık” diye devam etti. “O tamam. Ponta’dan gelecek olan yüz doları da -düşünsene tastamam bir yüzlük-köşeye atıp zor günler için saklayacağız.”

Kız işin parasında değildi. “Ama sen bunu, bu oyun dediğin şeyin kendisini seviyorsun. Bunu bir türlü anlayamıyorum. Neden?”

Bir an ne diyeceğini bilemedi. Zaten kendini kelimelerle iyi ifade edebilen biri değildi. Ringde kendini elleriyle, taktiğiyle, bedeniyle ve kaslarının hareketiyle ifade ederdi ama ringin cazibesini kelimelere dökmek bambaşka bir şeydi. Bunu yapabileceğini düşünmüyordu. Yine de başlangıçta tereddüt etse de deneyecekti. Ringde nasıl hissettiğini ve maçın en hararetili anlarında neler yaşadığını anlatmaya çalıştı.

“Tek bildiğim Genevieve, ringte iyi hissedersin. Rakibin tam da olmasını istediğin yeredir. Gardını almış, her iki eliyle de sana darbeler indirmeye hazır şekilde bekler, sense bunlar isabet etmesin diye elinden geleni yaparsın ve kendi

yumruğun için fırsat kollarsın. İsalet ettirebilersen rakibin grogi duruma düşer. Hakem seni köşene gönderip saymaya başlar. Maça devam etmek isterse hakem aradan çekilir çekilmez tekrar üzerine bu kez işini bitirmek için gidersin. Bütün salon kendinden geçmiş gibi bağırır. İşte o zaman anlarsın ki sen en iyisisin. Adil bir şekilde dövüştün ve hakkınla kazandın çünkü en iyisi sensin. Demek istediğimi anlıyor musun?”

Gevezelik ettiğini fark etti. Genevieve'nin bakışlarındaki tedirginliği görüp duraksadı. Sanki o konuştuğca kızın yüzüne korku doluyor, tedirginliği daha da artıyordu. Adam sendeleyerek rakibini, parlak ışıkları, seyircinin bağırışlarını anbean anlatırken kendinden geçmiş, kızın anlayabileceğinden, anlam verebileceğinden çok ötede bir dünyaya dalmıştı ve bu karşısındakini daha da güçsüz hissettirdi. Onun tanıdığı Joe gitmiş, silinmiş, yok olmuştu. O çocuksu yüz, gözlerindeki şefkat, gülümseyen dudakları hatta gamzeleri bile silinip gitmişti. Şimdi gördüğü tanımadığı bir adamın çelik yüzüydü... Gergin, sabit. Dudakları çelikten bir kapanın ağzına benziyordu. Gözleri çelik gibi buzdandı. Büyümüş, donuk gözlerinin içindeki ışık ve parlaklık, çeliğin ışığı ve parlaklığıydı. Bu yüz onun bildiği yüz değildi.

Tüm bunlara rağmen kız korkuyla karışık da olsa sevgiliyle gurur duymaktan kendini alamıyordu. Dövüşen bir erkeğin erkeksiliğinin, kaçınılmaz cazibesiydi bu belki de. Ne de olsa ezelden beri kadınlar kendine eş bulmak için güçlü erkekler arar ve sırtlarını onlara dayamak isterlerdi. Sevdiği adamın aşklarından bile öte olan bu tutkusunu ve onun

üzerindeki etkisini anlayamıyordu. Yine de yalnızca onun için, aşkları için hayatını adadığı şeyden vazgeçtiğinin farkındaydı. Bu son olacaktı. Bir daha da asla dövüşmeyecekti.

“Bayan Silverstein bahis dövüşlerini sevmiyor” dedi kız. “Para için yapılan bu tür maçlara kesinlikle karşı. Bir bildiği olmalı.”

Joe, hayatının ve varoluşunun bu en büyük gurur kaynağını bir türlü takdir etmemesinden duyduğu pek de yeni olmayan acıyı gizlemeye çalışarak şefkatle gülümsedi. Genevieve’ye sunduğu, sevdiği kadını ona getiren de zaten yıllarca çalışıp çabalayarak elde ettiği başarı ve ün değil miydi? Bir erkeğin bir kadına sunabileceği daha gurur verici ne olabilirdi? Ama maalesef kız dün anlamadığı gibi bugün de bunu anlayamıyordu. Joe ise merak ediyordu. Eğer Genevieve en büyük tutkusunu önemsemiyorsa onda başka ne buluyordu? Neyini seviyordu?

“Bayan Silverstein boşboğazın teki” dedi şakacı bir tavırla. “Hem o bu işlerden ne anlar ki? Bilakis bu spor sağlık için de gayet faydalı” dedi ve ekledi “Bak bana. Formda kalmak için yediğime içtiğime dikkat etmeliyim. Sürekli idman yapmalıyım. Bayan Silverstein’dan da, kocasından da, tanıdığın herkesten de daha sağlıklı yaşıyorum. Saunalar, masajlar, egzersizler, rutin antrenmanlar, sağlıklı yemekler... Sürekli kendime dikkat etmek zorundayım. İçki içmem, sigara içmem, bedenime zararlı her şeyden uzak duruyorum. Kıscası hepinizden daha temiz bir hayat yaşıyorum.”

Kızın şaşkın ifadesini görünce “Cidden öyle” diye hızlıca devam etti. “Temizlik derken sudan sabundan bahsetmiyo-

rum, bir bak şuna.” Eliyle kızın kolunu, canını yakmamaya özen göstererek ama sıkıca kavradı. “Yumuşak, yumuşacık-sın, her yerin yumuşak. Benimki gibi değil. Bak hisset şunu.”

Adam, kızın parmak uçlarını kız acıdan irkilene kadar, sert kol kaslarına bastırdı.

“Benim vücudumsa işte böyle” diye devam etti. “İşte ben sağlıklı vücut diye buna derim! Tenimin, kanımın, kaslarımın her parçası kemiklerime kadar temiz, ki kemiklerim de öyle keza. Susuz sabunsuz ama dibine kadar temiz. Temiz olduğunu vücudum da biliyor. Sabah işe gitmek için uyandı-ğında kanımın her damlası ve etimin her parçası ben temizim diye bağırıyor. İnan bana.”

Joe konuşmanın gidişatından rahatsız oldu. Sustu. O bu kadar konuşmazdı. İlk defa bu kadar yoğun biçimde kendini ifade etmek mecburiyeti hissetmişti. Ancak eğer konu boks olunca anlatmak zorundaydı. Buna değerdi. Boks onun için hayattaki en önemli şeydi. Yani en azından bir akşam üzeri Silverstein şekerisine girip Genevieve’yle tanışana ve geri kalan her şey gölgede kalıncaya dek öyleydi. Yavaş yavaş anlıyordu ki aşkı ile kariyeri, işi ile eşinin ondan beklentileri arasında derin bir ayrım söz konusu. Kesin bir hükme varmak istemiyordu ama öyle görünüyordu ki bir yanda karşısında öylece kanlı canlı duran, elini tutup görebildiği, sevdiği kadın, öte yanda ise en büyük tutkusu, gözle göremediği ama çok yoğun hissettiği heyula gibi bir boks gerçekliği vardı. Ve bu ikisi bir türlü uzlaşamıyordu. Hiçbir zaman da uzlaşamayacaktı. İkisi de gönül koyuyor, ikisi de onu suçluyordu. Joe’ysa arada kalmış, bir o yana bir bu yana sürükleniyordu.